

TENDENCE VE ZVYŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ VESNICKÉHO OBYVATELSTVA V SSSR

A. P. Sorokin

SOROKIN, A. P. (Všesvazový výzkumný ústav ekonomiky zemědělství, Moskva): *Tendence ve zvyšování životní úrovně vesnického obyvatelstva v SSSR*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 16, 1980 (2) : 81-88.

Sociálně ekonomické proměny sovětské vesnice dokazují, že národní hospodářství rozvinutého socialismu je systémem vzájemně spjatých faktorů materiální výroby, která přispěla k podstatnému zvýšení životní úrovně vesnického obyvatelstva. S budováním rozvinutého socialismu rostou i možnosti v řešení širokého okruhu sociální problematiky zemědělství i vesnice jako celku. Touto cestou je plněn základní cíl růstu životní úrovně sovětského lidu, což vyplývá ze základního ekonomického zákona socialismu. Materiálně technická základna zemědělství, vytvořená v letech výstavby socialismu, umožnila komplexně řešit nejzávažnější politické, ekonomické a sociální úkoly na vesnici.

materiálně technická základna; struktura zaměstnanosti; příjmy kolchozníků; životní úroveň

Komunistická strana Sovětského svazu si za svůj cíl klade růst životní úrovně sovětského lidu. Tento cíl vyplývá ze základního ekonomického zákona socialismu. S výstavbou rozvinutého socialismu podstatně vzrostly možnosti socialistické společnosti ve zvyšování životní úrovně lidu. Zásadní teze k problematice hospodářské i sociální politiky za rozvinutého socialismu vytyčil XXIV. sjezd KSSS. Výsledky jejich realizace podrobil důkladné analýze XXV. sjezd strany, který je konkretizoval a rozvedl tak, aby se jimi bylo možno řídit jak v této pětiletce, tak také v dlouhodobějším výhledu.

Po vymezení kvalitativně nových možností a potřeb rozvinutého socialismu KSSS vytyčila a všestranně zdůvodnila dlouhodobý cíl své hospodářské i sociální politiky — vyrovnaní životní úrovně vesnického a městského obyvatelstva. XXV. sjezd KSSS pak na základě toho vytyčil pro zemědělství dva cíle: 1. zabezpečit obyvatelstvo SSSR potravinami i zemědělskými surovinami a 2. stále více usilovat o vyrovnaní životních podmínek města a vesnice.

Uvedené cíle vymezují náplň zemědělské politiky KSSS v současné etapě a plně odpovídají zájmům sovětského lidu. To znamená, že v této i dalších pětiletkách bude důsledně a vytrvale realizován dlouhodobý program rozvoje zemědělství vypracovaný stranou. K tomuto účelu byly vyčleněny značné investice. Po březnovém plenárním zasedání ÚV KSSS [v roce 1965] začalo období se zaměřením na přerozdělení prostředků v národním hospodářství, na podstatné zvyšování investic do zemědělské

výroby i jejího podílu na celkových objemech investic. Zatím co v sedmé pětiletce, to znamená před březnovým plánem (v roce 1965), činil tento podíl 20 %, v osmé pětiletce — 23 %, v deváté pětiletce — 26 % a v desáté pětiletce má podle plánu činit přes 27 %. Podle usnesení z červenového plenárního zasedání ÚV strany (v roce 1978) nesmí podíl investic na rozvoj zemědělství v jedenácté pětiletce (1981—1985) klesnout pod dosaženou úroveň. Ze 420 miliard rublů investic, vynaložených na rozvoj zemědělství za dobu existence sovětské vlády, připadá na posledních 13 let (1966—1978) 312 miliard rublů.

Materiálně technická základna zemědělství, vytvořená v letech výstavby socialismu jakožto součást Leninova družstevního plánu, umožnila komplexně řešit nejzávažnější politické, ekonomické a sociální úkoly na vesnici. V politické sféře se úspěšně podařilo utužit svazek dělníků a rolníků a zajistit reálné podmínky pro účast rolníků na řízení společenské výroby, na řešení problémů celostátního dosahu. V hospodářské sféře se podařilo vytvořit vysoce mechanizovanou zemědělskou velkovýrobu; v současné době je zemědělství důsledně a plánovitě zprůmyslováno. Bylo dosaženo vysoké tempo růstu ve výrobě zemědělských produktů. Hrubá produkce tohoto národohospodářského odvětví vzrostla v průběhu let sovětské vlády 3,6krát. Za tuto dobu se počet obyvatelstva Sovětského svazu zvýšil více než 1,6krát.*) To dokazuje, že zemědělská produkce na jednoho obyvatele SSSR se více než zdvojnásobila.

V důsledku rychlého tempa rozvoje socialistického výrobního sektoru v zemědělství, vzrůstá jeho úloha při státních dodávkách zemědělských produktů pro obyvatelstvo a surovin pro průmysl, což má trvalý charakter. Úloha kolchozů a státních zemědělských podniků je v tomto směru rozhodující. V roce 1978 činil jejich podíl na veškeré tržní produkci v zemědělství 90 %, z toho podíl kolchozů 45 % a sovchozů 45 %. Na záhumenková hospodářství všech skupin obyvatelstva připadalo 10 % tržní produkce.

V sociální sféře je pokrok na vesnici spjat především s odstraněním vykořisťování a bídy pracujícího rolnictva, se zavedením nové soustavy společenských vztahů, napomáhající k úplnému překonání třídních i sociálních rozdílů v sovětské společnosti.

K významným tendencím rozvoje společenských vztahů v etapě rozvinutého socialismu patří změna sociálního složení vesnického obyvatelstva. V současné době pracují téměř dvě třetiny zaměstnaného obyvatelstva vesnice ve státních zemědělských podnicích a pouze o něco málo více než jedna třetina v kolchozech.

Pokud jde o třídní složení zaměstnaného venkovského obyvatelstva, tvoří je 49 % dělníků, 37 % kolchozníků a 14 % ostatních pracovníků.

Současná vesnice není jen sférou zemědělských pracovníků, třebaže dosud převažují. Počet pracovníků ve výrobní a nevýrobní sféře lze vyjádřit poměrem 86 : 14. Vzrostl význam lidového vzdělání, kultury a péče o zdraví.

Upevnění státního sektoru na vesnici přispělo k tomu, že na venkově vznikly celé oblasti se smíšeným zemědělsko-průmyslovým obyvatel-

*) Zde i dále je čerpáno z podkladů Ústředního statistického úřadu SSSR, uveřejněných ve statistickém sborníku „Národní hospodářství SSSR v roce 1978“.

stvem, což se příznivě projevilo na životní úrovni vesnického obyvatelstva, včetně pracovníků v zemědělské výrobě.

Důsledkem rozvoje výrobních sil a zdokonalení výrobních vztahů v zemědělství samém byly výrazné sociální změny ve složení pracovních sil. Jak dokazují výpočty, v současné době pracuje v zemědělství 38 % dělníků, 58 % kolchozníků a 4 % ostatních pracovníků.

Jedním ze sociálních důsledků technického pokroku v zemědělské výrobě je rozšíření počtu kvalifikovaných pracovníků. Z pracujících kolchozníků připadají nyní na 1000 osob 102 traktoristé-specialisté a 41 řidič, zatímco z pracovníků sovchozů — 117 traktoristů-specialistů a 56 řidičů.

Zásluhou rozsáhlých sociálně ekonomických opatření, realizovaných v letech sovětské vlády na vesnici, se od základu změnily celoroční pracovní i rekreační podmínky kolchozníků a pracovníků sovchozů, což se příznivě projevilo na jejich duchovním rozvoji.

Pro maximální využití pracovních sil v zemědělské výrobě je rozhodující společenské zřízení, výrobní vztahy v něm, stupeň vývoje výrobních sil. Svědčí o tom zkušenosti s rozvojem socialistického zemědělství v naší zemi.

Před kolektivizací [v roce 1927] byla pracovní doba individuálně hospodářického rolníka rozložena na jednotlivé měsíce nestejnoměrně. Maximum bylo zaznamenáno v srpnu, kdy v hrozném spěchu bylo nutné sklídit obilí. Tak například v Rjazaňské oblasti připadalo na tento měsíc 16,2 % práce rolníků, vynaložené za celý rok, avšak v lednu, únoru a březnu byl zaznamenáván výrazný pokles — 5,1, 5,3 a 5,7 % celoroční pracovní doby (Rjazaň, 1928).

Socialistické zemědělství odstranilo úmornou dřinu rolníků v období žní. Jak dokazují výpočty podle výročních zpráv kolchozů, připadalo v roce 1978 v Rjazaňské oblasti na měsíc srpen — asi 9 % roční spotřeby práce, čili téměř 1,8krát méně než u individuálně hospodářických rolníků.

Růst celoroční zaměstnanosti a rovnoměrné využívání pracovních sil v zemědělské výrobě ovlivňuje celá řada faktorů. Pro lepší využívání pracovních sil v rostlinné výrobě je rozhodující upevňování materiálně technické základny zemědělství. Za léta sovětské vlády podstatně vzrostla vybavenost zemědělských podniků základními výrobními prostředky. V roce 1978 připadalo na 100 hektarů zemědělské půdy 36 700 rublů a na jednoho pracovníka průměrného celoročního stavu — 7900 rublů základních fondů. Na 100 hektarů osevní plochy připadalo 17,3 kW a na jednoho pracovníka — 15,6 kW energetické kapacity. V rolnických hospodářstvích let 1913—1917 byly tyto ukazatele 14,7 a 0,3 kW. Jen elektrické energie se v roce 1978 odebralo na vesnici více než 95,6 miliardy kW, což je 47krát více než se jí vůbec v Rusku vyrobilo za celý rok 1913.

Po rozsáhlých sociálních přeměnách ve struktuře zaměstnanosti vesnického obyvatelstva a po upevnění kolchozní i sovchozní ekonomiky podstatně vzrostla životní úroveň obyvatel na vesnici, včetně pracovníků zemědělství. V roce 1978 se reálné příjmy rolníků ve srovnání s rokem 1913 zvýšily 15,3krát. Životní úroveň pracovníků v zemědělství roste na základě a postupně se řešením ekonomických úkolů. Tento proces však

není automatický a jeho výsledky se nedostávají samy od sebe, nýbrž je zásluhou cílevědomé politiky KSSS. Obzvláště příznivé podmínky pro vzestup životní úrovně kolchozníků nastaly po březnovém plenárním zasedání ÚV KSSS (v roce 1965). Růst výrobních sil kolchozů a upevnění jejich ekonomiky — to vše vedlo k podstatným změnám v rozdělovacích vztazích kolchozního sektoru. Bylo zavedeno pevné odměňování, zvýšeny jeho sazby a vytvořen jednotný systém důchodového zabezpečení a sociálního pojištění kolchozníků. Kolchozníkům se od té doby započítávají důchody, jako mají dělníci a další zaměstnanci v jiných odvětvích národního hospodářství. Zároveň se tím významně přispělo k řešení sociálního úkolu — vyrovnávání životní úrovně kolchozního rolnictva s životní úrovní dělnické třídy.

Dík uvedeným opatřením se podstatně zvýšily celkové příjmy kolchozních rodin. V roce 1978 činil celkový příjem rodiny kolchozníka v celostátním průměru SSSR a ve srovnání s rokem 1965 částku zvýšenou více než 1,8krát. Hladina reálných příjmů kolchozníků ve vztahu k reálným příjmům dělníků a ostatních zaměstnanců národního hospodářství vzrostla v přepočtu na jednoho člena rodiny v roce 1978 na 88 % ze 75 % v roce 1965.

V uvedeném období došlo ve struktuře úhrnného výdělku kolchozní rodiny ke značným změnám. Příjmy ze společenského hospodářství kolchozů a ze státních i družstevních podniků a organizací mají trvale vzestupnou tendenci. V roce 1978 tvořily tyto příjmy 53,2 % úhrnného příjmu ve srovnání se 47,4 % v roce 1965.

Určitou část rodinného rozpočtu kolchozníků tvoří nyní příjmy ze záhumenkového hospodářství. Přesto, že se v letech 1965 až 1978 podíl těchto příjmů na úhrnném příjmu sledovaných rodin kolchozníků v celostátním průměru SSSR snížil ze 36,5 na 25,2 %, má absolutní výše příjmů ze záhumenkových hospodářství vzestupnou tendenci.

V analyzovaném období se podstatně zlepšil způsob výživy kolchozníků i jejich rodinných příslušníků. Hodnotnější potraviny nahrazují v jejich stravě složky méně odpovídající zásadám správné výživy.

Ve srovnání s rodinami individuálně hospodařících rolníků konzumují nyní rodiny kolchozníků z Vologodské, Voroněžské, Kirovské a Charkovské oblasti v přepočtu na jednoho obyvatele 3,4krát více masa a masných výrobků, 3,7krát více mléka a mléčných výrobků, 7,8krát více vajec, 15,4krát více cukru a 2,8krát více zeleniny. Se stoupající konzumací produktů živočišného původu klesla spotřeba chleba téměř o jednu třetinu.

O růstu hmotné životní úrovně vesnického obyvatelstva, včetně pracovníků v zemědělství, svědčí výrazné zvýšení jejich výdajů na nákup zboží dlouhodobé potřeby. Zatímco v roce 1965 zakoupilo vesnické obyvatelstvo 17 000 automobilů, v roce 1970 49 000 automobilů a v roce 1977 jich nakoupilo již 397 000. Nyní nakupuje vesnické obyvatelstvo ročně více než 36 % celkového počtu osobních automobilů přicházejících do prodeje.

Změny ve zvyšování životní úrovně kolchozního rolnictva jsou obzvláště výrazné ve srovnání s individuálními rolnickými hospodářstvími.

Typickým znakem nízké životní úrovně rolnického obyvatelstva naší země před kolektivizací byl chronický nedostatek obilí vlastní vý-

roby. Tak např. v Moskevské oblasti nakupovalo v roce 1924 rolnické hospodářství ročně průměrně 311 kg obilí, zatímco hospodářství bez obilních polí a hospodářství s výměrou osevních ploch do 1 ha, jichž byla v této oblasti jedna třetina s počtem obyvatel 451 800, musela nakupovat kolem 393 kg.

Na vzestup životní úrovně rolníků měla vliv také skutečnost, že kolchozní zřízení je zbavilo těžkého břemene výrobních nákladů: nákupu tažného skotu a inventáře, budování hospodářských objektů, placení nájemného za půdu atd. Z analýzy rolnických rozpočtů za rok 1924 v Moskevské oblasti vyplývá, že jejich hlavním znakem byly vysoké náklady na hospodářské potřeby. V ročních nákladech rolnického hospodářství činily náklady na uvedené účely 37 %.

Na růstu životní úrovně vesnického obyvatelstva se příznivě projevovalo výrazné snížení daní a zrušení nejrůznějších plateb. V roce 1978 tvořily daně ve výdajové části rodinného rozpočtu u kolchozníků v celostátním průměru jen částku rovnající se 1,3 %. Nutno konstatovat, že v rodinách průmyslových dělníků činily daně v uvedeném roce 8,7 % výdajové částky rozpočtu.

Vzhledem k růstu úhrnného příjmu v rodinách kolchozníků a k neúplnému krytí poptávky po některých potřebných druzích spotřebního zboží i po běžných službách zůstává část prostředků rodinného rozpočtu kolchozníků ve formě úspor (přibývání vkladů ve spořitelnách a zůstatky peněz na hotovosti).

V roce 1978 činil přírůstek peněz na hotovosti i vkladů do spořitelny 13,1 % úhrnného příjmu rodiny kolchozníka proti 7,2 % v rodinách průmyslových dělníků. V roce 1978 připadalo na vesnické obyvatelstvo téměř 27 % celkové výše vkladů všeho sovětského obyvatelstva.

Ve zvyšování životní úrovně vesnického obyvatelstva mají významnou úlohu fondy společenské spotřeby. V roce 1978 činil jejich podíl na úhrnném příjmu kolchozní rodiny 20,4 % proti 14,2 % v roce 1965.

Za léta sovětské vlády se hodnota výplat a úlev, jež kolchozní rolnictvo získalo z fondů společenské spotřeby, zvýšila více než padesátkrát (ve srovnatelných cenách).

Fondy společenské spotřeby vznikají z prostředků státního rozpočtu, státních podniků, kolchozů, odborových a jiných společenských organizací. Většina prostředků těchto fondů však přichází ze státního rozpočtu a je určena k rozvoji sociální infrastruktury: na vzdělávání lidu, zdravotní péči, vyškolování kádrů apod. Odvětví společenské infrastruktury, jejichž služby jsou určeny jak pro městské, tak také na vesnické obyvatelstvo, napomáhají k vyrovnávání životní úrovně obyvatel ve městě i na vesnici. V současné době se vesnice úrovní ve vzdělanosti přiblížila městu.

Značné změny nastaly ve vyrovnávání úrovně ve vzdělání dělníků a kolchozníků, což je jedním z nejdůležitějších ukazatelů sblížení životní úrovně městského a vesnického obyvatelstva. V roce 1939 připadalo na tisíc dělníků téměř pětinašobně více absolventů vysokých a středních škol než na tisíc kolchozníků. Jiný poměr nastal v roce 1977: na tisíc dělníků připadali 732 absolventi vysokých a středních škol a na tisíc kolchozníků 562 absolventi.

Kolchozníci a pracovníci sovchozů mají nyní přístup ke všem masovým informačním prostředkům, pokladnicím duchovní kultury. Síť veřejných knihoven na venkově se ve srovnání s rokem 1965 rozšířila v roce 1978 o 5000, takže čítala 95 100 knihoven, jejichž knižní fondy vzrostly o 211 miliónů titulů a dosáhly 698 miliónů výtisků knih a časopisů. Jak se všeobecně uznává, je nyní sovětská vesnice velmi sečtělá. Dnes vesničtí obyvatelé odebírají průměrně čtvery noviny a časopisy na každou rodinu. Více než dvě třetiny rodin žijících na vesnici vlastní televizor.

Pro řešení sociálně ekonomických problémů na vesnici má velký význam rozvoj zdravotnictví, dětských jeslí a mateřských škol.

Dříve vesnické obyvatelstvo v počtu lékařů a nemocničních lůžek značně zaostávalo za městem. Po březnovém plenárním zasedání ÚV KSSS (v roce 1965) se zdravotnická síť na vesnici začala rozvíjet rychlejším tempem. Zabezpečení vesnického obyvatelstva, pokud jde o nemocniční lůžka, tvoří nyní 97 % městské úrovně (s přihlédnutím k tomu, že vesničtí obyvatelé používají služeb městských nemocnic). Nutno připomenout, že v SSSR je lékařská péče bezplatná. Na vesnici se rychlým tempem rozšiřuje výstavba zařízení pro děti předškolního věku.

Na vesnici se rychle rozvíjí obchod, veřejné stravování a péče o sociální potřeby. Rozvoj těchto sfér je za současných podmínek obzvláště významný proto, že finanční příjmy vesnického obyvatelstva se výši přibližily příjmům městských obyvatel. Se zřetelem k tomu přijaly strana a vláda celou řadu opatření k zabezpečení vyššího tempa rozvoje podniků obchodu a veřejného stravování na vesnici ve srovnání s městem. Zatímco ve městech vzrostl maloobchodní obrát zboží od roku 1965 do roku 1977 v přepočtu na jednoho obyvatele 1,8krát, na venkově 2,3krát. Obzvláště rychle se na vesnici rozvíjí sféra služeb. Za dobu, která uplynula od březnového pléna ÚV KSSS (v roce 1965), se objem služeb na vesnici zvyšoval rychleji než ve městě.

Sociální rozvoj vesnice značně ovlivňují mezipodniková kooperace a zemědělsko-průmyslová integrace. V usnesení ÚV KSSS O dalším rozvoji specializace a koncentrace zemědělské výroby na základě mezipodnikové kooperace a zemědělsko-průmyslové integrace se poukazuje na to, že uvedené procesy, určující do značné míry budoucnost našeho zemědělství, přispívají také k řešení významného sociálního úkolu: zvyšování stupně zespolečenštění kolchozní výroby, zdokonalování společenských vztahů, sbližování dvou forem socialistického vlastnictví a postupné odstraňování rozdílů mezi městem a vesnicí. Kooperace kolchozů a sovchozů, specializace a koncentrace jejich výroby umožňují nejracionálnější využívání jejich potenciálních možností ve výrobě zemědělských produktů. Třebaže se zde dosahuje především ekonomických cílů — zvýšení produkce a spolu s tím spojení finančních, materiálních a pracovních zdrojů, současně dochází i k výrazným a závažným změnám zemědělského sektoru ekonomiky i vesnice jako celku.

V těchto zemědělských podnicích se zvyšuje stupeň zespolečenštění výroby, lépe se využívá základního prvku — pracovních sil, což se příznivě projevuje na růstu produktivity práce a odměn za ni, na vytváření dobrých předpokladů pro zvyšování úrovně péče o sociální, kulturní a běžné životní potřeby kolchozníků, pracovníků sovchozů, stejně jako

jejich rodinných příslušníků, a nakonec na celkovém vzestupu životní úrovně vesnického obyvatelstva.

Tak například koncentrace čtyř leningradských skleníkových sovchozů (hlavní podnik je sovchoz Leningradskij) umožnila dosáhnout dobrých ekonomických ukazatelů. Sdružení vyrábí více než 20 000 tun zeleniny ročně. Zeleninu dodává přímým odběrem více než 120 prodejnám a 20 restauracím v Leningradu. Na celkovém objemu dodávek čerstvé zeleniny městu se sdružení v první polovině roku podílí 43 %.

Ve sdružení bylo dosaženo dobrých sociálních výsledků. Jeden pracovník sdružení odpracuje za rok průměrně 250 dnů a má přitom přes 80 dnů volna (při pětidenním pracovním týdnu se dvěma volnými dny), jakož i přes 20 dnů řádné i doplňkové dovolené. V přepočtu na jednoho průměrného pracovníka se vyrobí hrubé zemědělské produkce za více než 6000 rublů. Průměrná měsíční mzda pracovníků rostlinné výroby (včetně doplňkových odměn) přesahuje 150 rublů. Přitom mezi jednotlivými sociálními a profesionálními skupinami nejsou ve výši mezd větší výkyvy. Tak například průměrná měsíční mzda pracovníků ve sklenících tvoří 90 % mezd inženýrskotechnických pracovníků. Vysoká úroveň ekonomického rozvoje sdružení umožňuje vytvářet dobré všeobecné životní podmínky pro dělníky a ostatní pracovníky.

Podíl nevýrobních fondů ve struktuře základních fondů činí 14 %. Vybavení bytů je zhruba na městské úrovni. Na jednoho městského obyvatele připadá v průměru 9 m², na jednoho vesnického obyvatele pak 13 m² obytné plochy.

Ve sdružení jsou nezbytná kulturně osvětová a sociální zařízení, což příznivě ovlivňuje stabilizaci kádrů ve sdružení. Třebaže se nachází v Leningradu, kde je pocíťován nedostatek pracovních sil, má zcela zanedbatelnou fluktuaci pracovníků — 2 až 3 % ročně. Veškeré zemědělské práce zvládá sdružení prakticky vlastními pracovními silami. Sdružení má plný stav kvalifikovaných dělníků a zemědělských odborníků. Působí v něm osm kandidátů věd, více než 120 vysokoškolsky a 130 středoškolsky vzdělaných odborníků.

S budováním rozvinutého socialismu vzrostly možnosti sovětského státu v řešení širokého okruhu sociální problematiky zemědělství a vesnice jako celku. V Ústavě SSSR se praví: V SSSR se důsledně realizuje program přeměny zemědělské práce na druh práce průmyslové; rozšiřování sítě zařízení pro lidové vzdělávání, kulturu, péči o zdraví, obchod a veřejné stravování, služby a místní hospodářství na vesnici; přestavby osad a vesnic na dobře vybavené obce. Nutno zdůraznit, že přestavba vesnice je záležitost složitá. Tento obrovský úkol je totiž nutno realizovat na nesmírně velkém území Sovětského svazu s nejrůznějšími přírodními, ekonomickými a národními zvláštnostmi.

Na potvrzení toho, co tu bylo řečeno, lze poukázat na to, co je třeba vykonat například v nečernozemním pásmu RSFSR. Ze 142 500 vesnic a osad pásma jich bylo označeno za perspektivní obce 29 000. V souladu s usnesením ÚV KSSS a rady ministrů SSSR z 20. března 1974 (č. 204) O opatřeních k dalšímu zvelebení zemědělství v nečernozemním pásmu RSFSR bude v desáté pětiletce (1976—1980) z malých osad i samot přesídleno do velkých obcí, a to zejména střediskových obcí kolchozů a sovchozů, 170 000 rodin kolchozníků i dělníků sovchozů. V dalších pětilet-

kách — jedenácté a dvanácté — se v této akci bude pokračovat; počítá se s jejím úplným dokončením v roce 1990. V těch zemědělských podnicích pásma, kde výstavba uvedených obcí již byla ukončena, lze pozorovat dobré výsledky v upevnění jejich ekonomiky, ve zvyšování životní úrovně kolchozníků i pracovníků sovchozů.

Sociálně ekonomické přeměny sovětské vesnice tudíž dokazují, že socialistická zemědělská soustava umožnila v širokém měřítku rozvoj zemědělské výroby, a tím přispěla k podstatnému zvýšení životní úrovně vesnického obyvatelstva. Na základě toho pak bude možné perspektivně tuto úroveň definitivně vyrovnat s životní úrovní městského obyvatelstva.

Literatura:

RJAZAŇ, U.: Materialy k planu razvitija narodnogo chozjajstva Rjazaňskoj gubernii. 1928, s. 113-115 (výpočty autor).

Došlo dne 18. 3. 1980

СОРОКИН, А. П. (Всесоюзный научно-исследовательский институт экономики сельского хозяйства, Москва): Тенденция в повышении жизненного уровня деревенского населения ревни как целого. Таким путем выполняется основная цель роста жизненного уровня совет- в СССР. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 16, 1980 (2) : 81-88.

Социально-экономические перемены в советской деревне доказывают, что народное хозяйство развитого социализма является системой взаимно связанных факторов материального производства, которое внесло свой вклад в существенное повышение жизненного уровня деревенского населения. Со строительством развитого социализма растут и возможности в области решения широкого круга социальной проблематики сельского хозяйства и деревни как целого. Таким путем выполняется основная цель роста жизненного уровня советского народа, что вытекает из основного экономического закона социализма. Материально-техническая база сельского хозяйства, созданная в годы строительства социализма, позволила комплексно решить самые важные политические, экономические и социальные задачи в деревне.

материально-техническая база; структура занятости; заработки колхозников; жизненный уровень

SOROKIN, A. P. (All-Union Research Institute of Agricultural Economics, Moscow): *Trends of Increasing the Living Standard of Rural Population in the USSR*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 16, 1980 (2) : 81-88.

The socio-economic changes of the Soviet village prove that the national economy of developed socialism is a system of mutually connected factors of material production that had contributed to a substantial increase in the living standard of rural population. Building of developed socialism also brings along possibilities of solving a wide range of social problems in agriculture and village as a whole. Thus the main target of increasing the living standard of the Soviet people is being fulfilled which ensues from the basic economic law of socialism. Material and technical base of agriculture, formed during the years of socialism construction, enabled to solve the most significant political, economic and social tasks of the village in a complex way.

material and technical base; employment structure; incomes of kolkhoz employees; living standard

Adresa autora:

Alexandr Petrovič Sorokin, kandidát ekonomických věd, Vsesvazový výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 123 007 Moskva D-7, SSSR
